מי שאמר פרק רביעי נזיר כג.

מתניתין כגון דאמר לה הריני נזיר ואת מאי משום הכי מיפר את שלה ושלו קיים: **מתני'** [a]האשה שנדרה בנזיר והיתה שותה ביין ומטמאה למתים [b]ה"ז סופגת את הארבעים [c]הפר לה בעלה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה ביין ומטמאה למתים אינה סופגת את הארבעים רבי יהודה אומר אם אינה סופגת את הארבעים [d]תספוג [e]מכת מרדות: **גמ'** [f]ת"ר [1]אישה הפרם וה' יסלח לה [g] באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר שהיא צריכה כפרה וסליחה [h]וכשהיה מגיע ר"ע אצל פסוק זה היה בוכה ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון כפרה וסליחה המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה כיוצא בדבר אתה אומר [2]ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר כגון חתיכה ספק של שומן ספק של חלב אמר קרא ונשא עונו מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר עאכ"ו איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר כגון שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן [i] ונשא עונו המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה על דבר זה ידוו הדווים וכל הני למה לי צריכין דאי תנא גבי אשה התם הוא דבעיא כפרה וסליחה משום דמעיקרא לאיסורא איכוון אבל חתיכה ספק של חלב ספק של שומן דלהיתרא איכוין לא בעי כפרה וסליחה ואי איתמר הדא דאיכא איסורא אבל אשה דהפר לה בעלה דהתירא לא תיבעי כפרה וסליחה ואי איתמר הני תרתי הוה אמינא הני תרתי הוא דסגי להון בכפרה וסליחה דלא איקבע איסורא אבל [j]שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן דאיקבע איסורא לא סגי ליה בכפרה וסליחה קמ"ל דלא שנא [k]אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב [3]כי ישרים דרכי ה' [a] וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהן אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה זה שאכלו לשום מצוה וצדיקים ילכו בם וזה שאכלו לשום אכילה גסה ופושעים יכשלו בם [l]אמר ליה ר"ל האי רשע קרית ליה נהי דלא קא עביד מצוה מן המובחר פסח מיהא קא עביד אלא משל לשני בני אדם זה אשתו ואחותו עמו וזה אשתו ואחותו עמו לזה נזדמנה לו אשתו ולזה נזדמנה לו אחותו זה שנזדמנה לו אשתו צדיקים ילכו בם וזה שנזדמנה לו אחותו ופושעים יכשלו בם מי דמי אנן קאמרינן הדא דרך הכא שני דרכים אלא משל ללוט ושתי בנותיו עמו הן שנתכוונו לשם מצוה וצדיקים ילכו בם הוא שנתכוין לשם עבירה ופושעים יכשלו בם ודלמא הוא נמי לשום מצוה איכווין [m]אמר רבי יוחנן כל הפסוק הזה על שם עבירה נאמר [4]וישא לוט [5]ותשא אשת אדוניו את עיניה [את עיניו] [6]כי היא ישרה בעיני וירא [7]וירא אותה שכם בן חמור את כל כסר הירדן [8]כי בעד אשה זונה עד ככר לחם כי כלה משקה [9]אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושיקויי והא מינם אנים תנא משום רבי יוסי בר רב חוני למה נקוד על וי"ו [10]ובקומה של בכירה לומר שבשכבה לא ידע אבל בקומה ידע ומאי הוה ליה למיעבד מאי דהוה הוה נפקא מינה דלפניא אחרינא לא איבעי למישתי חמרא: [n]דרש רבא מאי דכתיב [11]אח נפשע מקרית עוז ומדינים

באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר. דלמי ידעה אמאי צריכה קליחה וכפרה לכפר:

והוא לא ידע ואשם ונשא עונו. בקרא דאשם תלוי כתיב: ועלה כידו כסר חזיר. כגון חתיכה אחת ספק היא של חלב וספק היא של שומן דס"ל לת"ק דאשם תלוי אפילו אחתיכה אחת מיתייב [o]: **איסי** בן יהודה אומר [1] [ולא ידע ואשם ונשא עונו]. ולא פי' קרא כדלעיל אלא כגון כ' חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן דס"ל לאיסי בן יהודה דלא מיתייב אאשם תלוי אלא אחתיכה אחת משמע חתיכות: **על** דבר זה [p] יד"ון. דאשם המיכות ידע ואשם ונשא הכתוב מדבר באשם תלוי: **פסח** מיהא קעביד. משמע דאפילו נפקא שמה אפילו וקשה דנפרק בתרא דיומא (דף פ:) קאמרי' האוכל אפילו נפקא ביה"כ פטור דלא שמה אפילו ואומר ר"מ דאמר ענייני אכילות גמות יש והוה [ביומא] כגון שנפסח קלה באפילה [q] מרוב שונעו והכא שאין נפשו קלה אלא שאינו רעב לאכול לתיאבון [r]: **מי** דמי אנן חד דרך קאמרינן. שהלדיק הולך בו והרשע נכשל באותו דרך עצמו [והכא] הם שני דרכים שזה כא על אשתו וזה כא על אחותו: **ללוט** ושתי בנותיו הוא שנתכוון לעבירה ופושעים יכשלו בם. והיינו כמ"ד בפרק ד' מיתות (סנהדרין נח:) עובד כוכבים אסור בנתו ואפילו למ"ד מותר בכר פירכא [הפומות] מעצמן מעריות: **ודלמא** איהו נמי לשם שמים מכוון. אלא מצינו בו שהיה שטוף בזימה ומשני אדרבה שטוף היה שנאמר ושא לוט וכל הפסוק דרשינן לעבירה:

והא מינם קאנים. שהרי השקיהו כוותמו לעבירה כלו ואמאי קרית ליה פושעים: **למה** נקוד על וי"ו דובקומה לומר לך [s]דהרי הוא כמאן דליתיה דבקומה ידע: [t]**אח נפשע** מקרית עוז זה לוט. שנקרא אח לאברהם דכתיב כי אנשים אחים אנחנו מקרית עוז זה אברהם דכתיב הנינו אל צור מולכתם ומדינים

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכ' יט סמג לאוין רמ:
יח ב ג מיי' שם הלכה יח:

תורה אור השלם

1. ואם הָפֵר יָפֵר אִתָּם אִישָׁה ביום שָׁמְעוֹ כָּל מוֹצֵא שִׁפְתֵיהָ לִנְדְרֵיהָ וּלְאֵסֶר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֵפֵרָם וַיי יִסְלַח לָהּ: במדבר ל יג
2. וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ייָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנָהּ: ויקרא ה יז
3. מִי חָכָם וְיָבֵן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ייָ צַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם: הושע יד י
4. וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת כָּל כִּכַּר הַיַّרְדֵּן כִּי בֶלֶה מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת ייָ אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה כְּגַן ייָ כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר: בראשית יג י
5. וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ אֶל יוֹסֵף וַתֹּאמֶר שִׁכְבָה עִמִּי: בראשית לט ז
6. וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וַאֲמַנוֹ הָאֵין בְּבֹנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל עַמִּי אִשָּׁה כִּי אַתָּה הֹלֵךְ לִקְחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו אֹתָהּ קַח לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְּעֵינָי: שופטים יד ג
7. וַיַּרְא אֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֹתָהּ וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ וַיְעַנֶּהָ: בראשית לד ב
8. כִּי בְּעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָצוּד: משלי ו כו
9. כִּי זָנְתָה אִמָּם הֹבִישָׁה הוֹרַתָּם אָמְרָה אֵלְכָה אחרי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי: הושע ב ז
10. וְתִשְׁקֵן אֶת אֲבִיהָן יַיִן בַּלַּיְלָה הוּא וְתָבֹא הַבְּכִירָה וְתִשְׁכַּב אֶת אָבִיהָ וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָהּ וּבְקוּמָהּ: בראשית יט לג
11. אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת עֹז וּמִדְיָנִים סְבִיבוֹת אַרְמוֹן: משלי יח יט

פי' הרא"ש

בהפרתה. אפי' תימא כדקתני ברייתא ומתני' כגון דאמר לה הריני נזיר ואת [מאי] בתמיה כלו' דרך שאלה שאל לה האת מה בדעתיך ולא שתלה נדרו בנדרה: אשה הפרם וה' יסלח לה באשה שהפר לה בעלה וכו'. תימה אמאי שבק תנא תרי קראי קמאי וה' יסלח לה כי הניא אביה אותה ועוד קרא אחרינא והפר את נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה ונקט ג' קראי למה לי דהנך ג' קראי דסייחי כשמעתי' עביד להו צריכותא וצ"ע.

נוסחת הריב"ן

ל) ומתניתין כגון דאמר: כ) מתני': ג) דקתני דשמיהן לון יסול: ד) ע"ש: ה) (וכתיב לא ידעה) ליתא בכ"י: ו) ועלה בידו בשר חזיר גרסינן: ז) ואפילו הכי (ע"ש): ח) מלן: ט) אם מקלתן: י) מכתיב כי אנשים אחים כו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' וה' יסלח לה כמה הכתוב מדבר באשה שהפר: (ב) שם ואחת של שומן אמר קרא ונשא עונו: (ג) שם ישרים דרכי ה' צדיקים כל"ל ואות ו' נמחק: (ד) רש"י ד"ה ומתני' וכו' ומתניתין קתני דיכול להפר את שלה ושלו קיים ומכייתא:

גליון הש"ס

גמ' אמר ליה ר"ל האי רשע קרית ליה. עיין מוהר מהרן ר"ה דף כגו ע"א ד"ה מיטון:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ה ת"ר וכו' פליחה זו וכו'. ר"ב עי' מ"מ: ב) ד"ה ואחד אכלו לשם אכילה גסה מחמת תאוה שאוכלו כדעבון כל"ל. וי"ב עי' מ"מ לכוונת רש"י כזה ליישב קושית התוס' בד"ה פסח ודו"ק: ג) תוס' ד"ה ליסי בן יהודה אומר ולא. הריי"ו מן ולא נמחק. וי"ב וכאן לא: ד) ד"ה על דבר וכו'. ר"ב עי' מ"מ מ"ש על מהרש"א בקידושין ועל התוס' כאן: ה) ד"ה פסח כו' מרוב שונעו. ר"ב עי' מ"מ:

מוסף רש"י

מכת מרדות. רדי (שבת מ:) לאו מלקות אינהו מכת מרדות, מכת רידוי מדרבנן (יבמות נב.) רידוי בחומה אלא יבגיל בזה, ואין לה קלבה אלא בד שיקבל עליו (חולין קמא.).

אישה הפרם וה' יסלח לה. תמ"ם שאשה הפרם נריכין סליחה, כמה הכתוב מדבר, מאחר שאישה הפרה מה שענדה ומה זו סליחה (קדושין פא.). **והיא לא ידעה.** והיא שותה ביין מיד וחף על פי שבטיהר, כיון שהיא נאסורה נחכוונה נריכה סליחה (שם). **על דבר זה ידוו הדווים.** שם נהם לא נדווה ידוו על זה, שאינו מתכוין ויש כאן נפיאות שון (שם). **לשם אכילה גסה.** אלא לשום מנוה אלא מתכוין לאוכלו לשם קיעה קעודה (הוריות י.). **אגן קאמרינן חדא דרך.** זה יון כה חיי יכולו כה, **הכא שני דרכים.** דלאו נזמנה לו אשתו ולזה נזמנה לו אחותו (שם).

קמא דאכילה גסה לא שמה אכיל וא"כ איסור עביד שלא יצא ידי חובתו. ר"ל דהכי קאמר נהי דלא יצא ידי חובתו מאכילת פסח רשע קרי' ליה מה היה יכול לעשות אם הוא כבר שבע אין לו מלמצע מלאכול ואין יכולה לקרותו רשע אם אכלו. ור"ת תירץ דתרי גוהני אכילה גסה הוו התם מיירי שהוא כבר שבע שהוא קץ באוכל ומה שהיה אוכל אינו נהנה ממנו כלל. ובהיא אמרי' האוכל אכילה גסה ביה"כ פטור והכא מיירי שהוא שבע הרבה אבל אינו קץ במאכל: חדא דרך. שהצדיק הולך בו ואינו נכשל והרשע נכשל והכא ב' דרכים זה בא על אשתו וזה בא על אחותו: הוא שנתכוון לשם עבירה כמ"ר ביבמות גרי אסור בבתו ואפי' למ"ד מותר מדור המבול ואילך נדרו עליהם נדר עתה ופרשו מרוב עריות. שהרי אב לא פירשו לא הי' צריכים להשקותו יין: אח נפשע זה לוט שפירש מאברהם שנא' כי אנשים אחים אנחנו. מקרית עוז זה אברהם דכתיב ביה הביטו אל צור חוצבתם שע"י המריבה שפירש מאברהם נרם לו להיות שכן לאנשי סדום

ל) נראה דדרשו היה גוהם כדברי מיסי והכא לא ידע ונקלה לו ומה מי שנתכוין וכו' יכולה קלה מניעה דכתיב נמי נאשם תלוי כתוב הפרשה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

כג: מי שאמר פרק רביעי נזיר

ומדינים כבריה ארמון. על שהעיר מדיניס[1] היו לבין ישראל כבריחים לארמון ע"י ריב שהיה בין לוט ובין אברהם דכתיב אל נא תהי מריבה וגרמה לו מריבה להפרד מאברהם וע"י כן נכשל בבנותיו ונעשה כבריחים שטעלין את הארמון שאין המיצונים יכולין להיכנס לפנים כך נעשו עמונים ומואבים שאסורין לבא בקהל ובגרלשית רבה דרש לפי שאסורין בקהל ובעזרה[2] בטומאים: **לתאוה** יבקש נפרד זה לוט. שביקש להפרד מאברהם דכתיב ויפרדו כדי למלאות תאותו בעבירה: **ובכל** תושיה יתגלע. בכל התורה יתגלע קלונו בשתי מורות בתורה שבכתב לא יבא עמוני ומואבי היינו בשתי בנסיות ובתורה שבע"פ בשתי מדרשות ששניים בסם עמוני [ומואבי] אסורין ואיסורן איסור עולם: **תמר** זינתה. אבל נתכוונה לשם שמים כדכתיב כי ראתה כי גדל שלה: ויצאו ממנה מלכים. כדכתיב בסוף רות ואלה מולדות פרץ וכו' עד ישי: ונביאים. דאמר מר אמון ואמציה אחיים הוו ואמציה המלך מזרע דוד ויאשיה ואמון נביאים היו דגמירי בכל מקום שהזכיר [2] (תורה) שם [אביו] נבואות גם אביו נמי[3] היה נביא:

שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ות"ת והא אמרינן בעלמא (ברכות דף ח.) העוסק במצוה שלא לשמה נוח לו שלא נברא וי"ל דהתם מיירי שעוסק בתורה שלא לשמה לקפח אחרים והכא קאמר שעוסק בתורה שלא לשמה להתגדר ולקנות שם: **שמתוך שלא לשמה בא לשמה.** ואת אמרת דעבירה לשמה עדיפא ממצוה שלא לשמה [1] דיש כה עדיפא קא: **ומאן** אינון נשים באהל שרה ורבקה ורחל ולאה. בשרה כתיב והנה היא באהל (בראשית יח) ברבקה כתיב ויביאה יצחק האהלה שרה אמו (שם כד) ברחל ולאה כתיב ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל (שם לא) ומנשים היינו [1] דכתיב נשים ק): **שבע** בעילות בעל סיטרא. דז' פעמים כתיב כריעה נפילה ושכיבה: **והא** מתניא מעבירה. ועכי נמי דלא קשה לו אהרג ולא תעבור דלאמרינן שילוי פרק בן סורר ומורה (סנהדרין עד:) דאסתר קרקע עולם היתה מ"מ למה משכבה הכתוב והלא היא נהנית מן העבירה ומשני לא היתה לה הנאה דטובתן של רשעים רעה דכתיב הסמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע ובפרק מצות חליצה (יבמות קג:) מסיק נשלמא גבי לבן דקמדכר שם דעבודת כוכבים אלא גבי יעל מאי רעה ומשני דשדא בה זוהמא: **ארבעים** ומזבח המזבח הקריב פר ואיל הרי מ"ב קרבנות והיינו שלא לשמה דהקרינן כדי לקנא ישראל: **בת** בנו של עגלון. לאו דוקא נקט בת בנו וכן [בחלק] (סנהדרין קה:) דאמר כתו של עגלון לאו דוקא אלא הרבה דורות היתה אחר עגלון דאמר פרק החולץ (יבמות מח:) מפני מה גרים מעוונים בזה"ז מפני שזיהו עצמן בת מתת כנפי שכינה מאי קרא ישלם ה' פעלך ותהי משכורתך שלמה אשר באת לחסות תחת כנפיו משמע שהיתה רות קטנה כשנתגיירה והרי יש מעגלון ועד אחנון יותר ממאתים שנה ותוך ותשבה [ומתרי'] (כ"ב לא.) אחנון זה כושן [1] ואי בתו של עגלון היתה מ"כ לא היתה קטנה: מרבעה

ומדינים כבריה ארמון אח נפשע מקרית עוז זה לוט שפירש מאברהם ומדינים בבריה ארמון שהטיל מדינים[6] בבריחין וארמון[1] לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' [2] דרש רבא ואיתימא רבי יצחק מאי דכתיב [2] לתאוה יבקש נפרד ובכל תושיה יתגלע לתאוה יבקש נפרד זה לוט ובכל תושיה יתגלע שנתגלה קלונו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות [3] דתנן [4] עמוני ומואבי אסורין ואיסורן איסור עולם [5] אמר עולא תמר זינתה זמרי זינה תמר זינתה [6] יצאו ממנה מלכים ונביאים זמרי זינה נפלו עליו כמה רבבות מישראל [7] אמר ר"ג בר יצחק גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה והאמר רב יהודה אמר רב [2] לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמן שמתוך שלא לשמן בא לשמן [1] אלא אימא כמצוה שלא לשמה דכתיב [3] תבורך מנשים יעל אשת חבר הקני מנשים באהל תבורך מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ולאה [8] א"ר יוחנן שבע בעילות בעל אותו רשע באותה שעה שנאמר [4] בין רגליה כרע נפל שכב וגו' והא קא מתהניא [9] מבעילה דילה א"ר יוחנן כל טובתן של רשעים אינה אלא רעה אצל צדיקים שנאמר [5] השמר לך [10] מדבר עם יעקב מטוב ועד רע בשלמא רע שפיר אלא טוב אמאי לא אלא לאו ש"מ טובתו רעה היא ש"מ: גופא [11] אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמן שמתוך שלא לשמן בא לשמן שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות [12] וא"ר יוסי בר' חנינא רות בת בנו של עגלון [13] מלך מואב היתה [14] א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מנין שאין הקב"ה מקפח אפי' שכר שיחה נאה דאילו בכירה דקריתיה מואב א"ל רחמנא [6] אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא אבל צעורי (6) צערינן ואילו צעירה דקריתיה בן עמי אמר ליה [7] אל תצורם ואל תתגר בם אפילו צעורי לא תצערינן כלל [15] א"ר חייא בר אבין א"ר יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשכר לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה זכתה

ומדינים כבריה ארמון. בשביל שהטיל מריבה ביניו ובין אברהם כדכתיב אל נא תהי מריבה גרם לו שנפרדו זה מזה ונעשו זה כנגד זה כבריחים שטעולין לארמון שאין המיצונים יכולים להיכנס בתוכו כן נעשו עמונים ומואבים [6] שאין מותרין לבא בקהל ישראל דכתיב לא יבא עמוני ומואבי: **לתאוה יבקש נפרד.** לדבר עבירה יבקש מי שנפרד ואיזה זה לוט שנפרד מעל אברהם דכתיב ויפרדו איש מעל אחיו (בראשית יג) וסמיך ליה ויסע לוט מקדם שהוא נפרד תחילה: **ובכל תושיה יתגלע.** ובתושיה לא נאמר [3] כאן אלא ובכל תושיה לומר לך שנתגלע קלונו בשתי מורות דתורה נקראת תושיה דכתיב הפליא עצה הגדיל תושיה (ישעיה כח) תורה שבכתב ותורה שבעל פה בתורה שבכתב לא יבא עמוני ומואבי [1] בתורה שבעל פה בבתי מדרשות דתנן עמוני ומואבי [7] כו': **יתגלע.** כמו ולפני התגלע הריב נטוש (משלי יז) שהוא לשון גילוי דגרסינן במסכת סנהדרין (דף ו:) קודם שנגלה לך [8] הדין כו': **אמר זוינהו.** ומתכוונה לשם מצוה כדי להעמיד זרע דכתיב כי ראתה כי גדל שלה (בראשית לח): **זמרי זינה.** ומתכוון לשם עבירה: **ויצאו ממנה מלכים ונביאים.** מלכים מדוד ונביאים מישעיה דכתיב מר (פושע יב:) אמון ואמציה אחיים הוו וגמירי (מגילה טו.) כל מקום שהזכיר הכתוב נביא ושם אביו בנביאות בידוע שהוא נביא כן נביא: **גדולה עבירה לשמה.** כלומר לשם מצוה: **מתוך שלא לשמה בא לשמה.** אלמא דמצוה שלא לשמה מביאה לידי מצוה היא מביאה ואת אמרת דעבירה לשמה גדולה הימנה: **אלא אימא גדולה עבירה לשמה מתוך שלא לשמה.** שמתיהן שוות: **דכתיב הכורך מנשים יעל [3] אשת חבר הקיני.** כלומר כאותן נשים שמלינו בהן שעשו מצות שלא לשמה ובכולן נאמר בהן אהל: **הכורך.** על שעשתה עבירה לשמה כדי להתיש כחו של אותו רשע כדי שתהא יכולה להורגו: **שרה רחל ולאה.** שאמרו לבעליהן בלא אל שפחתן ולא לשם מצוה נתכוונו [9] אלא כדי שתתקנאות זו בזו רחל בחותה ושרה ולאה בחמותה וכולן נאמר בהן אהל דכתיבי קראי[10]: **שבע בעילות.** בין כריעה ונפילה ושכיבה אית בהו שבע בהאי קרא: **אלא עוד אמאי.** מזכר ליה שלא לדבר עמו: **אלא לאו שמע מינה טובתו רעה היא.** ומאי רעה אילא דאי מפיס במילי בהדיה אתי לאתכבויי ליה בשם עבודת כוכבים שלו והתורה אמרה לא יזכיר שם אלהיהם וגבי יעל אשת חבר מאי רעה איכא בה דהטיל בה אותו רשע זוהמא דאמר מר כשעה שבא נחש [11] וכו' ישראל וכו' (יבמות קג.): **וילאה ממנו רוח.** שילא ממנה דוד שריחו להקב"ה בשירות ותשבחות[12]: **ארבעים ושתים קרבנות.** משבע מזבחות שערך בג' מקומות ועל כל אחד ואחד העלה פר ואיל שהם י"ד לכל מעמד ומעמד וג' פעמים י"ד עולין מ"ב וקרבנותיו של בלק הוו שלא לשם מצוה: **דקריביה מואב.** [13] משמע מאי: **כן עמי.** בלשון נקיה הוא דלא רצתה להוליע דמתניה נתעברה: **אמר אל פגורם ואל תתגר בם.** ומדלא כתיב בהו מלחמה שמע מינה דאפי' בערגא לא ליעביד להו. ולא עוד [14] דאפי' בכירה דקריתיה [15] אל כתוב פרשמה דכתיב[16] ובשכר אמר אליה [17] ובשכר עמו: זכתה

זמרי זינה. ותמוון לשם עבירה (שם). והאמר רב יהודה אמר רב כו'. מדקאמר גדולה עבירה לשמה מתוך שלא לשמה. מכלל דמצוה שלא לשמה נרשעותא הוא והאמר רב יהודה מר (שם). מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ולאה. שרה שנאמר בה הנה באהל, רבקה שנאמר בה ויביאה יצחק האהלה, רחל ולאה שנאמר בהן ויבא מאהל לאה ויבא באהל רחל (בראשית כד:). בין רגליה. כין ירכתיה, שנא עליה מיפרא ומכוונה כדי לייגעו (יבמות קג.).

עין משפט נר מצוה

ים א מי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הלכה יח ממג לאין קיד טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף כ: ב ב מי' פי"ב מהל' תשובה הלכה ה ממג עשין יג [טוש"ע יו"ד סי' רמו סעיף כן]:

תורה אור השלם

1. לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יי עד עולם: דברים כג ד
2. לתאוה יבקש נפרד בכל תשיה יתגלע: משלי יח א
3. תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך: שופטים ה כד
4. בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה כרע נפל אשר כרע שם נפל שדוד: שופטים ה כז
5. ויבא אלהים אל לבן ארמי בחלם הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע: בראשית לא כד
6. ויאמר יי אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך מארצו ירשה כי לבני לוט נתתי את ער ירשה: דברים ב ט
7. וקרבת מול בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם כי לא אתן מארץ בני עמון לך ירשה כי לבני לוט נתתיה ירשה: דברים ב יט

נוסחת הריב"ן

ד) שאין עוד מותרין להתערב בישראל כדכתיב ה: כ) לא נאמר אלא: ו) ומואבי בקהל ה': ז) אסורין בה: כדכתיב: ח) מוס כדכתיב המקם ט: שאלו לשם נאולין הגיל בה י: אמת הטיל בה לרם מחמת יא: ובקקה מהן ומהמתן יב: שיוף: לפי שקבלו תורה יג: אורה עובדי כוכבים אלא יד: אבל בהכ מיני לא אפקה טו: אן ומהמת והיינו דאל"ל הקב"ה לנחם כי עשית זאת לא יזור אמה פיזה מעשה עשה אלא שבת על מוס ובנעילתו הגיל בה ומהמת: ז) דמשמע יח: מ) אלא אפי': כ) מאבד: י) אם אביה ואילו לעיבה דקריתיה בן עמי אם זה ריצאו ממנה מלכים ונביאים מלכים מדוד כ: כתיב ואלה תולדות פרץ נ: ובנביאים דאמרינן

פי' הרא"ש

ר"י כך באו לידי מעשה ב בנותיו ונולדו עמון ו: ואב האמורים לבוא ב בהל: כבריח ארמון ג: ועלים בו הארמון שלא יכנסו בו חוים: לתאוה יבקש נפרד הלך אחר ה אות לבו כאמר לעיל כל ד אסוקים לשם עבירה נ: מרו: בכל תושיה יתגלע. ב ורה שכבתב ובתורה ש נעשים דתנן עמוני ומואבי א ורים לבא בקהל ו: יסורן איסור עולם: תמר ז: זה ריצאו ממנה מלכים ח: ראים מלכים מדוד כ: כתיב ואלה תולדות פרץ ו: ובנביאים דאמרינן

מסורת הש"ס

ג) [ל"ל נין ישראל לעמון כך לעתא כהוריות], ב) הוריות י:, ג) [ב] סם ויקמות שו:, ד) הוריות י:, ה) [מגילה י: סוטה יב:], ו) הוריות סם, ז) הוריות י: יבמות קג., ח) נ"ל מעבירה, ט) [נ"ל פן מדבר וכ"ל ביבמות על נסון], י) מהדרין קה: סנהדרין כ: ערכין טו: סוטה כב: מז. ע"ש הוריות י:, כ) [הוריות י: לעתא דאמר יפ"ש ופ"ע בסנהדרין קה: גם בסוטה מז. ע"ש], ל) [נר' ע"י כן נמי של נלקן], מ) הוריות י: כ"ק לח:, נ) כ"ק לח: הוריות יח., ס) [בראשית יח, סם לא], ע) [ברכות ז:], פ) [שם יט.], צ) [שם], ק) [עי' בספר תורה מיבור וגם פי' נסון ע"ז בס' מקום שמואל],

הגהות הב"ח

(א) גם' אבל בשני צעריה ולילו וכו' לא צעריה כלל:

גליון הש"ם

רש"י בד"ה שרה רחל ולאה כו' אלא כרי וכו'. עי' יבמות דף קג ע"ל תר"ה והא דבהדרין דף עד ע"ב תד"ה והא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) נמי אלא אימא כמצוה שלא לשמה. נ"ב עי' ת"מ: ב) רש"י ד"ה דכתיב כי אשת חבר הקני וכו'. נ"ב עי' ת"מ: ג) תוס' ד"ה תמר זינתה וכו' דגמירי בכל מקום שהזכיר תורה שמו ושם אביו כל"ל: ד) ר"ה שמתוך וכו' דיש כה עדיפא קלת. נ"ב עי' ת"מ: ה) ד"ה ומאן וכו' ומנשים היינו דכתיב נשים. תיבת דכתיב נמחק, נ"ב ומנשים דכתיב היינו נשים שבאהל כל"ל עי' ת"מ: ו) ד"ה בת וכו' ואי בתו של עגלון היתה כו' נ"ב עי' ת"מ:

הגהות התוספות

1. כס"מ מדנים. 2. נדל"ל מעמדים בעזרה. 3. תיבת נמי נמחק.

מוסף רש"י

נפשע. נמרד, שמרד בו פסיקים ממנו (הוריות י:). מקרית עוז. נוח כמו עז, שהרגה כדכתיב (ישעיה נח) אל זיר תוצבתם (שם). שהטיל מדינים. כיון וכין כמי שבאל כבריחים שנועלים שהמיצעים אינם יכולים ליכנס לפנים, וכך אין עמוני ומואבי יכולין להתערב בישראל, דכתיב לא יבא עמוני ומואבי (שם). לתאוה. שלא בעבירה יבקש נפרד זה לוט. דכתיב כיה יפרדו איש מעל אחיו (שם). יתגלע. כמו (משלי יז) לפני התגלע, לשון גלוי (שם). תמר זינתה. ומתכוונה לשום מצוה כדי להעמיד זרע מן המלכים דכתיב כי ראתה כי גדל שלה (שם).

ל) [ל"ל נמי אבל בשני צעריה ולילו וכו' לא צעריה כלל.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com